

עפ"ת 6933/09/15 - עדנאן פחמאוי, נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 6933-09-15 פחמאוי נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופטת אספרנצה אלון

המערער עדנאן פחמאוי,

באמצעות עו"ד גב' ר. קוזניץ

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

פסק דין

בפני ערעור על חומרת העונש שהוטל בגזר דינו של בית משפט לתעבורה בחיפה (כב' השופטת כרמית פאר גינת), אשר ניתן ביום 15.6.15, בתיק פל"א 28-04-14.

1. ההליכים בביהמ"ש קמא

כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה לפי סעי' 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף לפי סעי' 10 לפקודת התעבורה, נהיגה ברכב ללא ביטוח מקיף לפי סעי' 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 ומתן פרטים כוזבים לפי סעיף 62(4) לפקודת התעבורה.

על פי הנטען בכתב האישום, המערער נהג ביום 31.3.14, סמוך לשעה 16:45, ברכב מונית מסוג "אופל" ברחוב פיק"א לכיוון רחוב צוללת דקר בחיפה וזאת לאחר שבתאריך 8.7.12 נפסל בנוכחותו מלהחזיק או מלקבל רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים בתיק תת"ע 3157-12-11, וטרם הפקיד את רישונו.

ביום 10.7.2014 הורשע המערער על סמך הודאתו בעובדות כתב האישום. בטרם מתן גזר הדין, הפנה ביהמ"ש קמא את המערער לשרות המבחן ולממונה על עבודות השרות לצורך קבלת תסקיר באשר רמת הענישה המתאימה במקרה זה. כן קבע ביהמ"ש קמא כי: **"הובהר לנאשם כי שליחתו לממונה על עבודות השרות, אין בה כדי ללמד על העונש אשר יגזר עליו בסופו של יום ע"י בית המשפט"**.

תסקיר ראשון בעניינו של המערער הוגש ביום 27.11.2014. תסקיר זה הדגיש קיומה של נזקקות טיפולית אך התבקשה ארכה של 3 חודשים לצורך גיבוש תוכנית טיפולית מותאמת למצבו ולצרכיו.

תסקיר נוסף הוגש ביום 28.4.15 ובו המליץ שירות המבחן על העמדת הנאשם במבחן במשך 18 חודשים, במהלכם תבחן יכולתו להפעלת שיקול דעת הולם במצבים עמוסים מבחינה רגשית. כמו כן, הומלץ על ענישה גמולית- חינוכית אשר תבוא לידי ביטוי בביצוע עבודות של"צ בהיקף של 140 שעות תחת פיקוח שירות המבחן. עוד ציין שירות המבחן כי אינו ממליץ על ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות וזאת על מנת שלא לפגוע בתפקודו של הנאשם במישור התעסוקתי, אשר מהווה נדבך משמעותי בהליך שיקומו ועל מנת לאפשר לו להתפנות לתהליך טיפולי כנדרש.

ביום 29.4.15 נשמעו טענות הצדדים. ביום 15.6.15 הוגשה חוות דעת הממונה על עבודות שירות ולפיה המערער נמצא מתאים לבצע עבודות שירות ובאותו יום, ניתן גזר הדין בעניינו של המערער.

2. גזר הדין

לאחר שבחן את העובדות, התסקירים, חוות דעת שירות המבחן וטענות הצדדים, קבע ביהמ"ש קמא כדלקמן:

11". בדיון שהתקיים בפני ביום 29.4.15 הגישה ב"כ המאשימה גיליון הרשעות קודמות של הנאשם (מוגש ומסומן 1/ת) וביקשה להטיל עליו את העונשים הנמצאים ברף העליון של מתחם הענישה הכוללים מאסר בפועל.

...

13. עיון בפסיקה מעלה כי מתחם העונש ההולם בעבירה של נהיגה בזמן פסילה נע בין שלושה חודשי פסילה לשבע שנות פסילה בפועל ומתחם עונש המאסר נע בין מאסר מותנה עד 24 חודשי מאסר בפועל וכי תקופת המאסר בפועל תקבע בהתאם לנסיבות והעבר התעבורתי. (ראה עפ"ת 22833-10-14 גאודאט נדאף נ' מ"י (26.5.05), אישר בית המשפט העליון עונש של שנת מאסר בפועל תוך הפעלה בחופף של עונש מאסר מותנה בן 12 חודשים למי שעבר פעמיים עבירה של נהיגה בזמן פסילה. בעפ"ת 21678-01-11 מ"י נ' עזרי (6.3.11) נגזרו, בין היתר, עונש פסילה בפועל בן 20 חודש במצטבר לכל פסילה אחרת והוארך מאסר על תנאי בן 4 חודשים בשנתיים נוספות.

14. עיון בעברו התעבורתי של הנאשם מלמד כי הוא נוהג משנת 1983 ולחובתו 106 הרשעות קודמות. בין היתר, בגין עבירות רבות של נהיגה ללא רשיון נהיגה, נהיגה במהירות מופרזת, אי ציות להוראת שוטר ונהיגה בזמן שרשיון הרכב פקע מעל 6 חודשים.

15. כמו כן, עיון בגיליון הרשעותיו הפלילי מלמד כי לחובתו שתי הרשעות קודמות בגין עבירות של תקיפה ושימוש בסמים לצריכה עצמית.

...

22. לאור האמור, אני רואה לנכון ליתן עדיפות לאינטרס השיקומי ולהימנע מהטלת מאסר בפועל על הנאשם. אולם, יחד עם זאת, נוכח חומרת העבירות המיוחסות לנאשם ונוכח עברו

התעבורתי המונה, כאמור, 106 הרשעות קודמות, מצאתי לנכון להחמיר ברכיב הפסילה בפועל. עקב כך גם מצאתי לנכון לאמץ את המלצת שירות המבחן באופן חלקי, ולהטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף גבוה מזה שהוצע לו על ידי שירות המבחן.

23. על יסוד כל האמור, מצאתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. אני מטילה על הנאשם צו מבחן לתקופה של 18 חודשים מהיום במסגרתו ימשיך הנאשם הליך טיפולי וזאת בפיקוחו של שירות המבחן.

ב. אני מטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 250 שעות בהתאם לאמור בתסקיר שרות המבחן.

הודע לנאשם, כי היה ולא יבצע את צו השל"צ ו/או צו המבחן, רשאי בית המשפט לדון אותו פעם נוספת, ולהטיל עליו עונשים אחרים וחמורים יותר.

ג. אני פוסלת את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 5 שנים בפועל. עונש הפסילה ירוצה בחופף להפעלת תנאי בן ארבעה חודשים, אשר הוטל על הנאשם במסגרת גזר דין מיום 8.7.12 בתיק תת"ע 3157-12-11, כך שסך הכל ירצה הנאשם עונש פסילה של 5 שנים בפועל.

הפסילה תחושב מיום 3.4.14, מועד בו נפסל הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים כנגדו בתיק זה. אין צורך בהפקדה נוספת.

ד. אני פוסלת את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 7 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה בה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השניה לפקודת התעבורה ויורשע בה.

ה. אני מטילה על הנאשם מאסר מותנה לתקופה של 7 חודשים למשך 3 שנים לפיו לא יעבור עבירה של נהיגה ללא רשיון נהיגה, נהיגה ללא רשיון נהיגה תקף מעל שנה ו/או נהיגה בזמן פסילה.

ו. אני דונה את הנאשם לתשלום קנס בסך 1,500 ₪.

הקנס ישולם ב- 3 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.8.15 ובכל 1 לחודש שלאחריו.

על גזר דין זה וליתר דיוק, על תקופת הפסילה בפועל, הוגש הערעור שבפניי.

3. טענות המערער

המערער - אדם מבוגר, בן 54, שימש רוב חייו כנהג מונית, מפרנס את משפחתו ומנהל אורח חיים נורמטיבי - לקח

אחריות על מעשיו והודה בהזדמנות הראשונה. לטענת המערער, ביהמ"ש קמא טעה עת החמיר בעונשו של המערער בכל הנוגע לרכיב של פסילה וזאת לאור עברו של המערער, כאשר יש לציין כי מדובר בעבירות שנצברו במהלך 32 שנות נהיגה, מתוכן 25 שנים בהן שימש כנהג מונית ושהה שעות רבות על הכביש - כאשר מדובר בנהג בתחבורה ציבורית, סביר כי תהייה הרשעות מרובות יותר מאשר נהג ברכב פרטי. המערער מעולם לא הורשע בעבירות החמורות של פקודת התעבורה, כגון נהיגה בפסילה או נהיגה בשכרות ויש לקחת בחשבון כי רישיונו נפסל בשל מצבו הכלכלי והעדר יכולת לשלם חובותיו וכי לא מדובר בנהג מסוכן שרישיונו נפסל עקב מסוכנותו למשתמשים בדרך או עקב עבירות חמורות ויש בכך משקל לקולא בגזירת העונש.

עוד טען המערער כי טעה ביהמ"ש קמא עת קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שלושה חודשי פסילה לבין שבע שנים וזאת למרות שב"כ המאשימה עתרה לרף העליון של 5 שנים.

המערער מפנה לפסיקה וטוען כי במקרים חמורים בהרבה הוטלו עונשי פסילה קצרים בהרבה (רע"פ 7982/13, פ"ל ירושלים) 2724-01-15 ו- פ"ל 4626-05-12 (ירושלים).

המערער מוסיף כי תיקון 113 לחוק העונשין המאפשר לבית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם עקב שיקולי שיקום, מתייחס לכל רכיבי הענישה ולא רק לעניין המאסר בפועל ולכן שגה ביהמ"ש קמא עת לא נתן לשיקול זה כל משקל עת קבע את תקופת הפסילה.

הטלת פסילה כה ארוכה ולא מידתית תפגע קשות בשיקומו ובניסיונותיו להשיב חייו למסלול התקין; המערער החל בהסדרת תשלום הקנסות, אשר מנעו את חידוש הרישיון וכן פנה למשרד הרישוי לצורך חישוב כל הפסילות כדי שיוכל להשיב את רישיונו.

בדיון בפניי שבה והדגישה ב"כ המערער, עו"ד גב' ר. קוזניץ, כי העונש שהוטל חורג מהעונש הראוי במקרים מסוג זה, תוך הפנייה לעפ"ת (חיפה) 6223-07-14 שם ביטל כבוד השופט סעב את גזר הדין של ביהמ"ש קמא והטיל 24 חודשי פסילה, שם דובר על שני מקרים של נהיגה בפסילה.

לטענתה, טעה ביהמ"ש טעה עת הפריד את רכיבי הענישה. שיקולי השיקום שמנה בית המשפט צריכים להשפיע גם על כל רכיבי העונש לרבות תקופת הפסילה.

המערער עבד 25 שנה כנהג מונית ורוצה לחזור לעיסוקו. בשל פרנסת משפחתו, נאלץ הוא לעבוד בניקיון.

עו"ד מוסיפה ב"כ המערער וטוענת כי יש לראות את העבירה בה הורשע כעבירה ראשונה של נהיגה בזמן פסילה. בשל העדר יכולת לשלם את הקנסות, נשלל רישיונו ומשכך, ראוי כי תקופת הפסילה לא תעלה על שנתיים ימים. ב- 99% מהמקרים של נהיגה בפסילה ראשונה אין מטילים מאסר בפועל, לכל היותר עבודות שירות ותקופת הפסילה הינה קצרה משמעותית, לכל היותר 24 חודשים.

4. טענות המשיבה

המשיבה מבקשת לדחות את הערעור. לטענתה, ביהמ"ש קמא איזן בין אינטרס הציבורי והצורך להגן עליו, לבין אינטרס הפרט, העורר בענייננו, ושיקולי השיקום. מתחם הענישה הנהוג נע בין מאסר על תנאי לשנתיים מאסר בפועל. ביהמ"ש

קמא נמנע מלהטיל על המערער מאסר בפועל אך נוכח חומרת העבירות המיוחסות לו ועברו התעבורתי המונה 106 הרשעות תעבורה קודמות, קביעתו של בית משפט שקולה ומידתית ואין מקום להתערב בה. קל וחומר שלא קיימת חריגה קיצונית ובולטת לעין ברמת הענישה הנוהגת. האיזון שערך ביהמ"ש קמא ראוי ונכון.

המשיבה מדגישה כי בהתאם לגזר הדין, הפסילה חושבה החל מיום הפסילה עד תום ההליכים, כלומר שנה וחודשיים כבר נמנו בתקופת הפסילה ונותרו שלוש שנים ו-10 חודשים החל מיום גזר הדין.

המשיבה מוסיפה כי השאלה אינה מה היה מטיל בית משפט זה, אלא האם פסק הדין של ביהמ"ש קמא שגוי ומצדיק התערבות של ערכאת הערעור.

המשיבה מפנה לרע"פ 3104/11 ולע"פ 721-01-06 (תל-אביב) בהם הוטלו עונשי מאסר בפועל וגם פסילה לתקופה של 24 חודשים וטוענת, כי טענת המערער שהפסילה המידתית או הנוהגת היא שנתיים כשלא מוטל מאסר, היא לא בהכרח נכונה.

לבסוף מדגישה המשיבה כי אומנם מדובר בפסילה בפעם הראשונה, אולם זאת מאחר ועד היום נמנעו מלהטיל פסילה על עבירות רבות ואין להתייחס לנהיגה בזמן פסילה כעבירה ראשונה מבלי לראות את התמונה הכוללת, לפיה התחשבו בו פעמים רבות ונמנעו מלהטיל פסילה בפועל.

4. דין והכרעה

לאחר שעיינתי בגזר הדין של ביהמ"ש קמא, שקלתי טענות הצדדים ויישמתי את הדין וההלכה על נסיבות מקרה זה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

הלכה נטועה היא, כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בגזר הדין של הערכאה הדיונית, מלבד במקרים חריגים בהם העונש שהוטל חורג במידה קיצונית מרמת הענישה המקובלת במקרים דומים - ראו רע"פ 398/14 **ערג' נ' מדינת ישראל** (16.63.14); רע"פ 1866/14 **זקן נ' מדינת ישראל** (13.3.14); רע"פ 189/14 **מודלג' נ' מדינת ישראל** (3.3.14); 3091/08 **טרייגר נ' מדינת ישראל** (29.1.09), ע"פ 6681/09 **אלחטיב נ' מדינת ישראל** (13.1.10); ע"פ 2772/11 **מימון נחמני נגד מדינת ישראל** (21/3/12); ע"פ 9437/08 **אלגריס נגד מדינת ישראל** (12/5/09); ע"פ 8704/08 **הייב נ' מדינת ישראל** (23/4/09); ע"פ 9097/05 **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** (3/7/06).

תחילה אבהיר כי אין נפקא מינה אם מדובר בפסילה של בתי המשפט או בגין קיומם של חובות - כל פסילה של כל רשות, היא פסילה לצורך העבירה של נהיגה בזמן פסילה ולעניין זה, די לי בהפנייה לרע"פ 898/13 **וייס נ' מדינת ישראל** (10.2.13), שם נקבע, בפסקה 11:

"...בחינה תכליתית, של הוראות החוק הנדונות, מביאה לידי מסקנה, כי צדקה ערכאת הערעור בקובעה, כי "[...] הפרשנות התכליתית ההולמת מחייבת להביא לתוצאה שכל מי שנוהג כאשר נאסר עליו לנהוג על-ידי כל רשות, פסול מלנהוג, ואם הוא נוהג הוא עובר עבירה לפי סעיף 67". לטעמי, דינה של פסילת רישיון על-ידי רשות מנהלית, מכוח סעיף 69א(ב), כדין פסילת

רשיון על-ידי בית-משפט, על כל המשמעויות שיש לדבר, בנוגע לביצוע העבירה של נהיגה בזמן פסילה. כל פרשנות אחרת, חוטאת לתכלית הברורה והחד משמעית של הוראות החוק הנדונות, ואין בידי לקבלה, מה גם, שהיא אינה עולה בקנה אחד עם ההגיון והשכל הישר, שאף הם צריכים לבוא לידי ביטוי בנדון דידן."

עבירה של נהיגה בזמן פסילה הינה עבירה חמורה שהעונש בגינה כולל לעיתים רבות מאסר בפועל, אך סקירת הפסיקה מעלה כי כל מקרה לגופו ושונה הדבר בין נאשם שהוא בעל עבר פלילי ותעבורתי מכביד, שאז הוטלו עונשי מאסר בפועל ואף לתקופות ממשוכות, לבין נאשם שהינו בעל עבר תעבורתי קל, שלא כפי המערער שבפניי. כך נקבע ב"פ 6115/06 מוראד אבו לבן נ' מדינת ישראל (8.5.07):

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב (רע"פ 410/04 מזרחי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 7.3.04; רע"פ 7019/04 אופיר נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 12.8.04; רע"פ 9399/04 קרקי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 30.1.05; רע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 26.5.05; רע"פ 7523/06 מואסי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 25.9.06). על כן נקבע בסעיף 67 לפקודת התעבורה, כי "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רשיון לפי פקודה זו ... דינו - מאסר שלוש שנים".

ברם, בית-משפט זה חזר והדגיש - ולא רק בעבירות מן הסוג בהן חטא המבקש - כי מלאכת הענישה הנה אינדיבידואלית. בבואה לגזור את הדין יש חשיבות רבה לכך שהערכאה הדיונית תפעיל את שיקול דעתה, ותתחשב, בין היתר בנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של העושה. "מדיניות ענישה כללית ועקרונית לעולם לא תוכל לבוא תחת שיקול דעתו של בית-המשפט בערכאת הדין ובנסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם המיוחד שהורשע בדינו" (רע"פ 3674/04 אבו סאלם נ' מדינת ישראל, טרם פורסם, מיום 12.2.06).

במקרה דנן בית המשפט התייחס למתחם הענישה בעבירה כגון זו וקבע: "עיון בפסיקה מעלה כי מתחם העונש ההולם בעבירה של נהיגה בזמן פסילה נע בין שלושה חודשי פסילה לשבע שנות פסילה בפועל ומתחם עונש המאסר נע בין מאסר מותנה עד 24 חודשי מאסר בפועל וכי תקופת המאסר בפועל תקבע בהתאם לנסיבות והעבר התעבורתי."

ביהמ"ש קמא ראה לנכון, לאור נסיבותיו של המערער כפי שעלו בתסקירים, להעדיף את השיקול השיקומי ולחרוג ממתחם העונש שקבע, באופן שלא הוטל על המערער מאסר בפועל, גם לא בעבודות שירות, אך מצא כי יהיה זה נכון להחמיר ברכיב הפסילה וזאת במסגרת שיקוליו וסמכותו ואין בכך כל פגם.

אינני מקבלת את הטענה, כי מקום שבחר ביהמ"ש קמא לבכר את השיקול השיקומי, היה עליו לעשות זאת גם ברכיב של הפסילה. מרגע שחרג ביהמ"ש קמא ממתחם העונש שקבע, רשאי הוא לעשות זאת לפי שיקול דעתו ולאחר שקלול

ואיזון בין כל הנסיבות הרלוונטיות למערער ואלו שקשורות בהגנה על הציבור.

עיינתי בגיליון ההרשעות של המערער ובדין מצא ביהמ"ש קמא כי עברו התעבורתי של המבקש, הכולל מספר הרשעות של נהיגה ללא רישיון נהיגה, אי ציות לתמרור ועבירות רבות המלמדות על זלזולו בהוראות החוק וחוקי התעבורה, מצדיק קביעת תקופת פסילה של 5 שנים וזאת כאיזון נכון וראוי בין השיקול של הגנה על הציבור, לבין השיקול השיקומי. נוכח העבר התעבורתי של המערער, הרי שניכר כי ביהמ"ש קמא התרשם ממאמצי המערער ופוטנציאל השיקום שלו, עת בחר שלא להטיל עונש של מאסר בפועל. בית משפט קמא ראה את התמונה בשלמותה והפעיל את שיקול דעתו. לא מצאתי כל פגם בקביעת תקופת הפסילה ולא מצאתי כי חורגת היא ממתחם העונש הראוי.

נוכח האמור - הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ב חשוון תשע"ו, 04 נובמבר 2015, בהעדר הצדדים.